

PROJECTE LINGÜÍSTIC

Institut
22@

Fonaments normatius

- Decret 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació ([articles 91-95](#))
- Decrets d'ordenació curricular i ordres d'avaluació Decret 39/2014, de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents.
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu
- El Model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya: l'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural. Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme. Octubre 2018

ÍNDEX

1. ANÀLISI DE CONTEXT	3
1.1. Bagatge lingüístic de l'alumnat	3
1.2. Competència lingüística del professorat	4
1.3. Places docents amb perfil professional	4
2. OFERTA DE LLENGÜES ESTRANGERES	5
2.1. Primera llengua estrangera	5
2.2. Segona llengua estrangera	6
3. OBJECTIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE I L'ÚS DE LES LLENGÜES	6
4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES	7
4.1. Aprenentatge competencial i competència plurilingüe	7
4.2. Coordinació per la distribució de continguts entre el professorat d'àrees lingüístiques	7
4.3. Professorat de suport	8
4.4. Els projectes interdisciplinaris com a escenaris d'aprenentatge lingüístic competencial	9
4.5. Impuls de la lectura: "temps de llegir" i Fiction Express	9

1. ANÀLISI DE CONTEXT

L'institut 22@ comença el seu camí el curs 2018-19, ubicat de manera provisional a la segona planta de l'antiga fàbrica de Can Saladrigas, al carrer Joncar del Poblenou a Barcelona, sobre la Biblioteca Manuel Arranz i el Casal d'avis del barri.

Les dades de l'IDESCAT reflecteixen que la llengua habitual més comuna al municipi de Barcelona és el castellà per sobre del català:

Població segons llengua habitual i grups d'edat. % Barcelona. 2013						
	Català	Castellà	Ambdues	Altres llengües i combinacions	No consta	Total
De 15 a 29 anys	30,0	52,3	..	..	..	100,0
De 30 a 44 anys	26,5	59,3	8,3	..	..	100,0
De 45 a 64 anys	35,1	46,6	12,4	..	..	100,0
De 65 anys i més	46,5	48,0	..	..	..	100,0
Total	34,6	51,5	8,3	5,5	..	100,0

Unitats: Percentatges.
Font: Idescat i Direcció General de Política Lingüística. Enquesta d'usos lingüístics de la població.
(..) Dada confidencial, amb baixa fiabilitat o no disponible.

Els CEIPs adscrits al centre són: La Llacuna del Poblenou, Antoni Brusi, Bogatell, Vila Olímpica, Pere IV i Sant Martí. També, fins al curs 2021-22, ho són Provençals, La Mar Bella, Poblenou, Acàcies, L'Arenal de Llevant i Fluvià.

Segons les dades de matriculació del centre, que mostren el nivell social, cultural, sector d'ocupació i llengua familiar, es pot afirmar que majoritàriament l'alumnat és d'un nivell socioeconòmic mitjà. La composició social del Poblenou inclou tant les famílies obreres que van venir-hi a viure durant la seva etapa industrial com les noves onades de famílies internacionals, tant comunitàries com extracomunitàries.

1.1. Bagatge lingüístic de l'alumnat

El curs 2018-19, la majoria de l'alumnat té el català i/o el castellà com a llengua habitual d'ús familiar. A banda, trobem les següents llengües d'origen:

	Llengües romàniques	Llengües no romàniques amb alfabet llatí	Llengües amb altres alfabets
Entre 1 i 4 famílies al centre	Francès	Anglès Holandès	Àrab
Només 1 família al centre	Italià Romanès Portuguès (Brasil)	Alemanys Wòlof Polonès Crioll (Cabo Verde)	Urdú i punjab Xinès

En quant a variació dialectal, trobem també presència de l'espanyol d'Amèrica, especialment de l'Argentina (5 famílies).

A banda de la diversitat de llengües d'origen, a cada curs hi ha 6 alumnes amb NEE diagnosticades i un gruix d'uns 15 alumnes més amb dificultats lingüístiques: dislèxia, velocitat lectora lenta, etc.

Pel que fa al domini de l'anglès, trobem també diferents nivells:

Rellevància estadística	Tipologia d'alumnat	Nivell MERC	Observacions
Molt poca (5%)	Parlants nadius d'anglès	B1-B2	Més domini oral que escrit.
Mitjana (25%)	Contacte freqüent amb l'anglès	A2-B1	Famílies que viatgen i/o anglès extraescolar (Kids&Us).
Majoria (60%)	Només ha fet anglès a EP	A1-A2	Variacions entre diferents CEIPs.
Poca (10%)	NEE	A1.1	Limitacions de lectoescriptura també en català i castellà.

1.2. Competència lingüística del professorat

Per al curs 2019-2020, el departament de llengües està format pels següents professionals:

- Professora de català amb perfil Diversitat, titulada en Filologia Catalana amb nivell B2 de francès
- Professora d'anglès amb perfil Diversitat, titulada en Filologia Anglesa i Neerlandesa i parlant nativa de francès
- ½ jornada de professora de francès
- Professora d'anglès i castellà, titulada en Filologia Hispànica i Anglesa i nivell C2 d'anglès

A banda, el professorat d'altres àmbits amb acreditacions lingüístiques inclou:

- Professora de Ciències Socials amb nivell C2 d'anglès i C2 de català
- Professora de Ciències Naturals amb nivell C1 d'anglès
- Professora de Música amb nivell B2 d'anglès i Nivell Superior de Valencià
- Professor de Matemàtiques amb nivell B2 d'anglès i Nivell D i K de Català

Per tant, podem afirmar que l'equip docent del centre inclou un nombre rellevant de professionals multilingües, tant dins l'àmbit pròpiament lingüístic com fora d'aquest.

1.3. Places docents amb perfil professional

Per al curs 2019-2020, s'ha creat **1 plaça docent de Llengua Estrangera: Anglès amb perfil professional de Diversitat**. Aquesta plaça vol donar resposta a la gran diversitat de nivells de partida en anglès de l'alumnat del centre (veure taula anterior), que respon a la configuració social del Poblenou. D'altra banda, reflecteix la voluntat del centre de treballar la primera llengua estrangera (anglès) en línia amb els valors recollits al Projecte Educatiu de Centre (PEC): equitat, inclusió i excel·lència.

- **Equitat:** Entenem l'equitat com a igualtat d'oportunitats i justícia social. Amb la presència de professorat de suport en totes les àrees, el treball en grups cooperatius heterogenis i la coordinació entre tutors/es, famílies i d'altres especialistes, oferim l'espai perquè tothom pugui créixer, sigui quin sigui el seu punt de partida.
- **Inclusió:** Treballem per ser un centre inclusiu, on tothom tingui cabuda, que estimuli la participació i el respecte a la pluralitat, i també un centre obert, capaç de relacionar-se amb l'entorn per crear sinergies de treball per la millora i la convivència.

Fomentem l'atenció a la diversitat des de la inclusió i entenem els grups heterogenis com una oportunitat per a tots i totes.

El català és la llengua vehicular del centre i la llengua de cohesió social. El tractament i respecte a la diversitat lingüística de l'entorn serà un dels eixos del Projecte lingüístic.
- **Excel·lència:** Entenem l'excel·lència com el repte de superació que cadascú es fa amb si mateix. Afavorim un tractament personalitzat i d'orientació perquè cada noi i noia pugui superar amb èxit l'etapa obligatòria.

(extret del PEC)

El paper d'aquest professional és planificar, gestionar i impartir la docència de l'anglès com a primera llengua estrangera a la gran diversitat d'alumnat existent al centre atenent els criteris d'equitat, inclusió i excel·lència, en col·laboració estreta amb el professorat de suport (veure més avall) i amb l'equip de psicopedagogia del centre.

2. OFERTA DE LLENGÜES ESTRANGERES

2.1. Primera llengua estrangera

S'ofereix l'anglès com a primera llengua estrangera des de 1r d'ESO.

A partir de 2n d'ESO, s'ofereix també el francès com a primera llengua estrangera a aquell alumnat que:

- a) És parlant nadiu d'anglès, i per tant no té interès en rebre docència de l'anglès com a llengua estrangera.
- b) Ja cursa anglès fora del centre amb prou garanties, i prefereix cursar francès al centre.
- c) Degut a un bloqueig amb l'anglès, ha optat per substituir l'aprenentatge de l'anglès pel del francès, amb el qual se sent més segur/a.

Aquesta última opció (c) és minoritària i queda reservada a alumnat que prové de contextos o situacions de certa vulnerabilitat.

2.2. Segona llengua estrangera

Donades les limitacions per la recent creació del centre i el seu petit tamany, a les alçades del curs 2019-2020 només podem oferir una segona llengua estrangera, el francès.

La segona llengua estrangera, donat que és de caràcter optatiu, s'ofereix en l'organització del centre en la franja de càpsules (2h/setmana). A 1r ESO la càpsula/optativa de francès "On commence!" es veu com una introducció a la llengua francesa majoritàriament oral i des d'una perspectiva d'ús i lúdica. La durada d'aquesta càpsula depèn de la quantitat d'alumnat interessat, i pot variar d'un trimestre (si s'han de fer 3 grups) a mig curs (si se n'han de fer 2).

A 2n ESO, es dona continuïtat a aquest aprenentatge triant entre cursar francès com a primera o segona llengua estrangera. En aquest darrer cas, la durada també és anual i la freqüència és de 2 hores setmanals.

Donada la curta vida del centre, l'AFA no ha ofert encara activitats extraescolars de cap mena.

3. OBJECTIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE I L'ÚS DE LES LLENGÜES

L'institut 22@ es defineix dins de la tradició de l'escola catalana, pública i laica.

Com a centre públic de la Generalitat de Catalunya, la llengua catalana és la pròpia i vehicular de l'institut dins els principis que defineix l'Estatut d'Autonomia.

És objectiu bàsic del centre que l'alumnat acabi l'escolarització obligatòria amb el domini oral i escrit de la llengua catalana, pròpia del país, així com de la llengua castellana, com a oficial de tot l'Estat Espanyol, i d'una llengua estrangera com a idioma de comunicació internacional. Els objectius del centre en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües són:

1. Garantir, en acabar l'educació obligatòria, el domini competencial de les llengües oficials: català i castellà a nivell B2 del MERC, tant oral com escrit.
2. Garantir un grau de competència suficient en la primera llengua estrangera: anglès o francès a nivell B1 del MERC.
3. Facilitar l'accés a una segona llengua estrangera a l'alumnat que pugui estar-hi interessat (francès), així com la seva continuïtat al llarg de l'etapa de secundària obligatòria.
4. Posar en valor i donar a conèixer les llengües familiars de l'alumnat d'origen estranger com una riquesa pròpia de la nostra societat multicultural, fomentant el respecte i l'interès per la diversitat.
5. Promoure la reflexió interlingüística i la intercomprensió entre llengües romàniques, per tal d'ajudar a l'alumnat a desenvolupar la competència plurilingüe que els permeti seguir aprenent al llarg de la vida.
6. Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua vehicular en totes les activitats de vida del centre: assemblees, tutories, esbarjos, activitats i sortides.
7. Garantir l'acollida i l'atenció lingüística de l'alumnat nouvingut des d'una perspectiva inclusiva, acompanyant-lo per a assolir la seva integració social i al sistema educatiu.

4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

Tal com s'explicita al PEC, l'organització horària del centre als cursos de 1r i 2n ESO implica que les matèries de 3 o 4 hores cedeixen una hora lectiva als projectes interdisciplinaris, que contribuiran a l'assoliment de competències de diferents àmbits¹. Per tant, la càrrega lectiva és:

Distribució horària	hores / setmana	
	1r ESO	2n ESO
Àrea de Llengua catalana i literatura	2h	2h
Àrea de Llengua castellana i literatura	2h	2h
Àrea de 1ª llengua estrangera	2h (tothom fa Anglès)	3h (Anglès o Francès)
Càpsula de 2ª llengua estrangera: Francès	2h, 1 trimestre o mig curs (depenent de la demanda)	2h

¹ Veure secció 4.4. "Els projectes interdisciplinaris com a escenaris d'aprenentatge lingüístic competencial".

Altres càpsules de llengua	2h, 1/2 trimestre cada càpsula	2h, 1/2 trimestre cada càpsula
Projectes interdisciplinars	6h	6h
Temps de llegir²	1h (2 franges de 30min)	1h (2 franges de 30min)

4.1. Aprenentatge competencial i competència plurilingüe

Tal com queda recollit al Projecte Educatiu de Centre (PEC), l'aprenentatge competencial és un dels eixos pedagògics vertebradors de l'Institut 22@. Dins d'aquest marc teòric, no veiem les llengües com conjunts separats de coneixements estancs. Entenem la competència plurilingüe com una competència comunicativa única que es manifesta en l'ús de diferents llengües i registres lingüístics, amb diferent grau de proficiència.

La coordinació metodològica entre els i les docents de l'àmbit lingüístic al centre assegura el tractament competencial de les llengües d'estudi (català, castellà, anglès i/o francès), amb un enfocament comunicatiu que prioritza el desenvolupament de les destreses: entendre, parlar, llegir i escriure.

4.2. Coordinació per la distribució de continguts entre el professorat d'àrees lingüístiques

El treball en equip entre els docents de l'àmbit lingüístic³ permet coordinar la planificació i programació d'aquells continguts comuns a les matèries de l'àmbit, optimitzant així el temps de classe i evitant repeticions innecessàries.

Aquesta repartició de continguts queda recollida en el document viu 'Àmbit llengües - distribució de continguts'. S'intenta que els continguts transferibles de més pes apareguin cada any alternant entre l'àrea de llengua catalana i llengua castellana, tal com mostra aquesta taula a tall d'exemple:

	Català	Castellà
1r ESO	Tipologies textuais	Gramàtica
2n ESO	Gramàtica	Tipologies textuais

² Veure secció 4.5. "Impuls de la lectura".

³ L'equip docent té programats temps de reunió per a aquestes coordinacions durant el juny, juliol i setembre.

El treball gramatical fet des de les àrees de llengua (per exemple, en categories gramaticals) s'aplica a l'àrea de llengua estrangera, en què resulta de molta utilitat per al treball transversal de coneixement de la llengua. Així, per a explicar certes normes de la llengua estrangera, el professor/a d'anglès o francès pot reprendre els exemples i terminologies que l'alumnat ha vist a les classes de llengua catalana o castellana.

Així mateix, la coordinació permet que des d'una de les àrees es treballin uns continguts o competències amb més profunditat, introduint noves estratègies o conceptes, i des d'altres es repassin i es tornin a practicar en nous contextos, afiançant així l'aprenentatge competencial.

4.3. Professorat de suport

L'organització del centre reflecteix la seva vocació de ser fidels als valors de la inclusió, l'equitat i l'excel·lència. D'aquesta manera, en comptes d'aprofitar les dotacions horàries de psicopedagogia, professorat de suport o vetllador/a per treure alumnat NEE de l'aula ordinària, el que habitualment es fa és incorporar un segon professional dins l'aula, que dona suport a l'alumnat NEE.

Durant els cursos 2018-19 i 2019-20 l'organització horària ha permès tenir 2 professors/es a l'aula, el/la titular de la matèria i un/a professor/a de suport, durant la meitat de les hores de matèria. Tot el professorat ha coincidit en el valor afegit que això suposa per a l'aprenentatge tant discent com docent.

El professorat de suport generalment seu a prop de l'alumnat amb més dificultats, i els ajuda a comprendre els continguts, simplificar la tasca, organitzar-se, gestionar el temps, mantenir l'atenció, etc.

A la classe de primera llengua estrangera anglès, el professorat de suport és un dels altres docents del centre amb alts coneixements d'anglès⁴. En aquests casos, a vegades es pot aprofitar aquest recurs per partir el grup en dos segons els nivells MERC, i oferir dues classes o activitats puntuals diferents que responguin millor a les necessitats de cada grup. A 2n ESO, en què l'alumnat del centre cursa 3h/setmana de primera llengua estrangera, la classe d'anglès rep 2h de professorat de suport.

4.4. Els projectes interdisciplinaris com a escenaris d'aprenentatge lingüístic competencial

El Projecte Educatiu de Centre (PEC) explica el paper dels projectes interdisciplinaris trimestrals, que l'alumnat realitza 6 hores per setmana. La temàtica d'aquests projectes és triada democràticament per l'alumnat.

La primera fase dels projectes generalment és d'investigació sobre el tema triat, i és, per tant, un moment idoni per al treball competencial, en context, de les

⁴ Veure secció "Competència lingüística del professorat", més amunt.

competències de comprensió lectora (lectura d'articles, webs, llibres, etc.) i comprensió oral (assistència a conferències, xerrades i tallers, visionat de documentals, etc.).

Sovint la investigació sobre el tema escollit culmina amb algun tipus de comunicació oral davant del grup-classe o el curs sencer, cosa que suposa una oportunitat perfecta per a la mobilització i avaluació de les competències d'expressió oral. Els criteris d'avaluació d'aquestes tasques d'expressió oral han estat elaborats pel professorat de llengües seguint el currículum vigent, i han estat posades en comú amb tot el professorat.

En cada projecte, el professorat decideix quin és l'encàrrec o producte final que, un cop investigat el tema, l'alumnat haurà d'elaborar. Depenent de la naturalesa del producte o productes, aquests també poden implicar la mobilització i/o avaluació d'altres competències de l'àmbit lingüístic. Per exemple, el producte final del projecte d'acollida 'Me-We' del 1r trimestre de 1r ESO és una visita guiada al centre, i, per tant, mobilitza també l'expressió oral.

Per defecte, aquestes activitats es fan normalment en la llengua vehicular del centre, el català. Tanmateix, durant la fase de recerca l'alumnat té accés a material en castellà i en anglès, tant escrit com audiovisual. A més a més, els productes de caire més lingüístic poden ser encarregats en llengua catalana, castellana, anglesa, o en diverses llengües, incloent-hi les llengües familiars de l'alumnat d'origen estranger, en funció del curs i dels objectius que es persegueixin en cada moment.

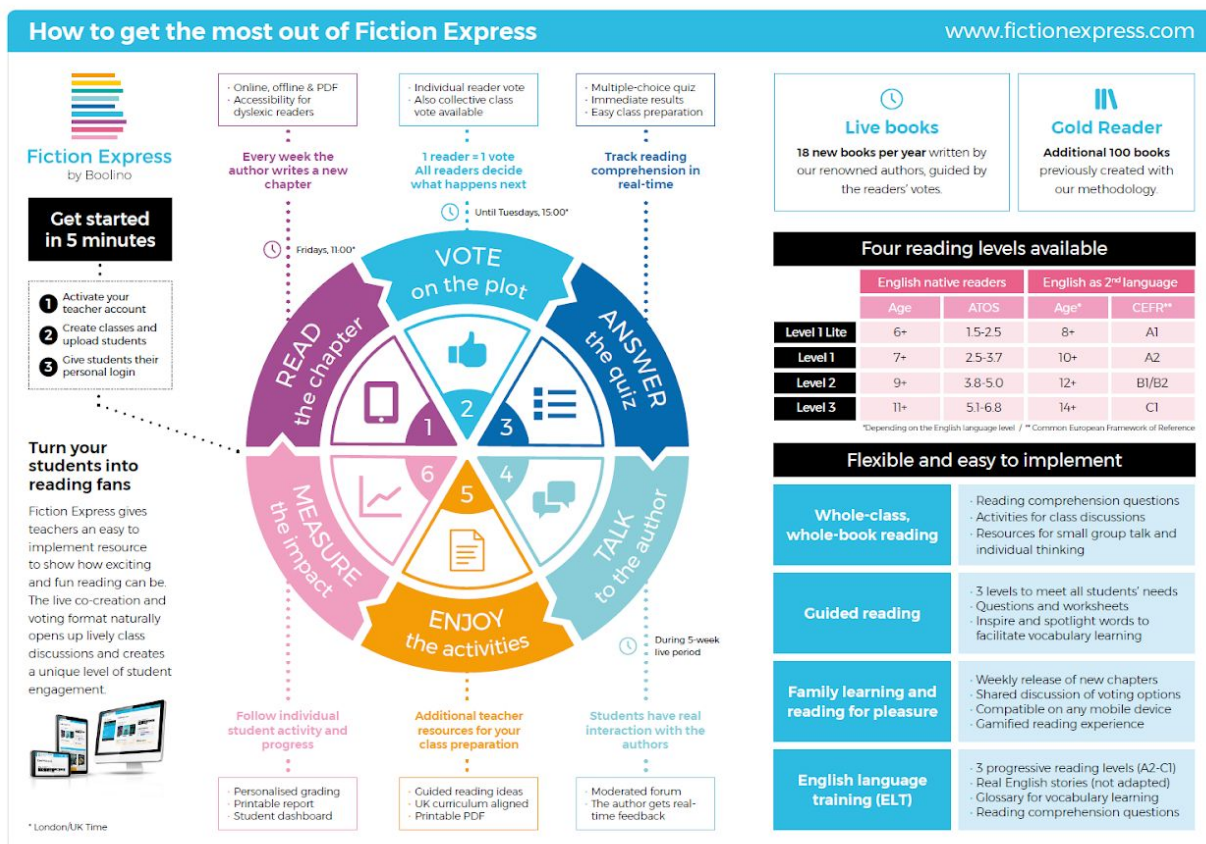
Durant el curs 2019-20, s'han establert hores de reunió setmanal per als equips de projecte interdisciplinari de cada curs, per tal de poder coordinar les accions de planificació i avaluació dels aprenentatges competencials de l'alumnat.

Per tant, podem afirmar que els projectes interdisciplinaris de l'Institut 22@ són un escenari idoni per al treball competencial lingüístic i, també, plurilingüe.

4.5. Impuls de la lectura: “temps de llegir” i Fiction Express

L'Institut 22@ s'ubica damunt de la Biblioteca Poblenou-Manuel Arranz, una oportunitat d'obrir una finestra al món dels llibres. Dediquem dues franges de 30 minuts cada setmana al “temps de llegir”, en què s'atura tota activitat perquè cadascú pugui gaudir del seu llibre (professorat inclòs). També impulsem la lectura amb visites a la biblioteca i a les llibreries més properes al nostre centre. L'objectiu d'aquestes accions és fomentar el gust per la lectura, a banda de millorar la competència lectora de l'alumnat.

A partir de 2n d'ESO, una de les dues franges de 30 minuts es dedica a l'ús de la plataforma Fiction Express, en què l'alumnat té accés a un nou capítol d'una novel·la cada setmana, i pot votar com vol que continuï la història i interactuar amb l'autor o autora en els fòrums. La plataforma inclou també un test de 10 preguntes de comprensió lectora per capítol.

La plataforma ofereix 3 nivells de complexitat diferent, de forma que l'alumnat amb NEE o nouvingut també pugui trobar material adequat a les seves necessitats. A més, el centre ha contractat l'accés a llibres en 3 idiomes: català, castellà i anglès. Dels 4 llibres de Fiction Express que l'alumnat llegirà al llarg del curs escolar, cal que llegeixin:

- 1 llibre en llengua catalana
- 1 llibre en llengua castellana
- 1 llibre en llengua anglesa

D'aquesta manera, assegurem una oportunitat de treball de comprensió lectora en cadascuna de les 3 llengües. L'alumnat escull en quin moment tria cada idioma, i el nivell. Com que en total hi ha 4 llibres al llarg del curs, l'alumnat podrà triar un altre llibre en l'idioma que vulgui.